

Əbədi qan yaddaşımız

Xocalının işğalı xüsusi plan əsasında həyata keçirilib. Belə ki, 1991-ci ilin oktyabr ayından bu şəhər ermənilər tərəfindən blokadada saxlanılırdı. Həmin ayın 30-dan Azərbaycanla avtomobil əlaqəsi kəsilən Xocalının yeganə nəqliyyat əlaqəsi hava xətti ilə mümkün olurdu. Şuşa şəhərinin səmasında mülki helikopterin vurulmasından sonra bu əlaqə də kəsilmişdi. Beləliklə, 1992-ci il yanvarın 28-də sonuncu helikopteri qəbul edən Xocalı tam mühasirə şəraitində yaşamışdır.

Ermənilər tərəfindən Xocalıya hücum edilməsinin başlıca səbəbi şəhərin strateji mövqeyi idi. 7 mindən artıq əhalisi olan bu yaşayış məntəqəsi Xankəndidən 10 kilometr cənub-şərqdə, Qarabağ dağının silsiləsində və Ağdam-Şuşa, Əsgəran-Xankəndi yollarının üstündə yerləşməklə böyük əhəmiyyət kəsb edirdi. Əgər Qarabağdakı yeganə aeroportun da burada yerləşdiyini nəzərə alsaq, Xocalını ələ keçirmək üçün ermənilərin o dövrdə necə canfəşanlıq etdiklərini aydın təsəvvür etmək olar.

Qeyd edək ki, Xocalı haqqında həqiqətlərin dünyaya çatdırılması, bu faciənin xalqımıza qarşı soyqırımını aktı kimi tanınması üçün Azərbaycan dövləti bütün zəruri addımları atır. Bu sahədə məqsədyönlü fəaliyyət ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə qayıdandan sonra başlanıb. Bir çox tarixi faciələrimiz kimi, Xocalı soyqırımının dünyada tanınması istiqamətində sistemli və ardıcıl iş ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə xalqın təkidli istəyi ilə hakimiyyətə qayıdırdan sonra mümkün oldu. Məhz ulu öndərin təşəbbüsü ilə Xocalı soyqırımına ilk dəfə olaraq düzgün siyasi-hüquqi qiymət verildi. Milli Məclisdə 1994-cü ildə fevralın 26-sı "Xocalı Soyqırımı Günü" elan edildi. Sənəddə hadisənin başvermə səbəbləri, günahkarlar təfəsilatı ilə açıqlandı. Xocalı həqiqətlərinin dünyaya tanınması, Ermənistanın sovet hərbi dairələrinin dəstəyi ilə həyata keçirdiyi insanlıq əleyhinə cinayətin beynəlxalq miqyasda ifşası istiqamətində xeyli iş görüldü, xarici dillərdə kitablar, sənədlər dərc olundu. Xocalı genosidi müxtəlif təşkilatlarda gündəmə gətirildi, bununla bağlı bir çox internet saytları yaradıldı. Ulu öndərin "Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsinə sükut dəqiqəsi elan edilməsi haqqında" 25 fevral 1997-ci il tarixli Sərəncamı ilə hər il fevral ayının 26-sı saat 17:00-da Azərbaycan Respublikasının ərazisində Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsi ehtiramla yad edilir.

Xocalı həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, beynəlxalq aləmdə yayılması, qətliama obyektiv qiymət verilməsi istiqamətində atılan addımlarda Heydər Əliyev Fondunun müstəsna rolu var. Fond yaradıldığı ilk gündən bütün imkanlarından istifadə edərək Xocalı soyqırımının dünyada təbliğ olunması yönündə ardıcıl, məq-

sədyönlü və səmərəli tədbirlər həyata keçirməkdədir. Fondun gərgin əməyi nəticəsində dünya ölkələri erməni qəsbkarlarının insanlığa sığmayan qətləri haqqında daha dolğun məlumatlandırılır.

2008-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə başlanmış "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampaniyası bu istiqamətdə təbliğat işini daha da gücləndirib. Xocalı soyqırımının dünya miqyasında tanınması istiqamətində aparılan sistemli işin nəticəsidir ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament İttifaqının, Meksika, Pakistan, Çexiya, Peru, Kolumbiya, Panama, Honduras, Sudan, Qvatemala və Cibuti parlamentlərinin müvafiq sənədlərində Xocalıda törədilmiş kütləvi qətlərin soyqırımını aktı olduğu təsdiq edilib. Rumıniya, Bosniya və Herseqovina, Serbiya, İordaniya, Sloveniya, Şotlandiya parlamentləri, eləcə də ABŞ-ın 22 ştatının icra və qanunvericilik orqanları Xocalı faciəsini qətlə kimi qiymətləndirərək qətiyyətlə pisləyiblər.

Hər il Azərbaycanda və dünyanın müxtəlif ölkələrində Xocalı soyqırımını genişmiqyaslı tədbirlərlə qeyd edilir. Bütün bu tədbirlər, o cümlədən Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin iştirakı ilə Azadlıq meydanından "Xocalı soyqırımını" abidəsinə edilən ümumxalq yürüşləri xalqımızın işğal altındakı torpaqların azad olunması uğrunda həmrəyliyinin nümayişi idi. On minlərlə insanın iştirak etdiyi ümumxalq yürüşləri işğalçıya və onların havadarlarına mesaj idi.

Bəli, 44 günlük Vətən müharibəsində işğal altında olan torpaqlarını azad edən Azərbaycan xalqı milli maraqlarını təmin etdi. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev bu Qələbə ilə Azərbaycan tarixinin şərəfli səhifəsinin, yeni qəhrəmanlıq salnaməsinin müəllifi oldu.

Vətən müharibəsində Müzəffər Azərbaycan Ordusu Ermənistan silahlı qüvvələrinə layiq olduqları məğlubiyyəti yaşatdılar. Yağı düşmən işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarından qovuldu. Şəhidlərimizin qisası alındı.

Dövlət başçısı İlham Əliyev bütün çıxışlarında dünya güclərini erməni faşizmini məhv etmək üçün səylərini birləşdirməyə çağırır. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev səsləndirdiyi bir çağırışı xüsusi qeyd etmək istərdik: "Biz heç vaxt erməni vəhşiliyini, erməni faşizmini unutmamalıyıq. Xocalı qurbanlarını unutmamalıyıq. Gəncə qurbanlarını, digər şəhərlərimizin qurbanlarını heç vaxt unutmamalıyıq və unutmayacağıq. Onların müqəddəs ruhu qarşısında baş əyərək bir daha deyirik ki, onların qanı yerdə qalmadı".

Bəybala BƏYBALAYEV,
"Respublika".

Müxtəlif dövrlərdə ermənilər tərəfindən soyqırma məruz qalmış Azərbaycan xalqı növbəti belə faciə ilə 1992-ci ilin fevralında Xocalıda üzleşdi. Ermənilər XX əsrin sonlarında sivilizasiyalı bəşəriyyət üçün növbəti tarixi cinayəti - Xocalı soyqırımını törətdilər. Ermənilərin törətdikləri ən faciəli səhifələrindən biri olan Xocalı soyqırımını tariximizə qanlı hərflərlə yazılmaqla xalqımızın qan yaddaşına əbədi həkk olundu. Xocalı soyqırımını Ermənistanın Dağlıq Qarabağı işğal etmək məqsədi ilə apardığı işğalçılıq müharibəsinin gedişində dinc azərbaycanlı əhaliyə qarşı törədilmiş qətliamların miqyasca ən dəhşətliisidir.

Ermənilər və onlara havadarlıq edən dövlətlər Xocalı faciəsini törətməklə xalqımızın mübarizə əzmini qırmaq, tarixi torpaqlarımızın bir qisminin itirilməsi ilə barışmağa məcbur etmək istəyirdilər. Lakin mənfur düşmən məqsədinə çata bilmədi. Xalqımız öz dövlətinin suverenliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə daha da mətinleşdi, qəhrəmanlıq və dəyanət nümayiş etdirdi.